

שלמה מלך ישראל חי וקיים

ב"ה, ברוקלין ניו יארק - ערשטע יארגאנג # 1 - הודש מנחם אב שנת תשס"ג לפ"ק - יולי 30 - 03

התאחדות הרבנים החרדים דארצות הברית וקנדה בית דין מיוחד לחזק תקנת שלמה המלך עליו השלום הרב אברהם שיינבערג גאב"ד - הרב שמואל לעוו ראב"ד - הרב יואל גרינוואלד דומ"ץ

הנה עיקר שנאמר ששונאים זה את זה, לא עם הארץ זה לזה, רק עם הארץ לתלמידי חכמים, כאומרים [פסחים מט ע"ב] ואנשכנו כחמורי, וכבר אמרנו

אלא כאלו אשר לא שמעו בקול ה' וכאלו לא למדו מעולם מוסר. אבדה האמונה - אמונת האל אבדה מלכותם וגם נברתה מפיהם ולא זכרו בה.

3) בואו וראו איזה טעראר עושים הצדוקים האלו נגד כל רב המגלה את ההלכה האמיתית של מצות עירוב רוצים הרוצחים הצדוקים האלו לעקור אותם מן העולם, טעראר כזאת לא היה מימות קרח עד היום הזה.

ואיך לא מפחדים מדברי הרא"ש ז"ל, ח"ל: ואם לא תתקן המכואות כאשר כתבת, אני מנדה אותך. ואם היית בימי הסנהדרין, היו ממיתין אותך, כי אתה בא לעקור תלמוד שסידר דב אשי, ולחלוק כל כל הגדולים שהיו עד היום הזה אותם שמתו ז"ל ואת אשר חיים עד הנה. לכן חזור בך ואל תטוש תורת משה רבינו ע"ה...".

ואיך אינם מתביישים ואינם מפחדים ללחום עם השבת שהוא מלחמה ישרה נגד הקב"ה ששבת שמו של הקב"ה, האם הם אינם יודעים מה שכתוב בתורה בשלחם עם משה רבינו (פרשת קרח פרק ט"ז פסוק לב): ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם ואת בתיכם ואת כל האדם אשר לקח ואת כל הרכוש. (לג) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה ותכס עליהם הארץ ויאבדו מתוך הקהל. (לד) וכל ישראל אשר סביבותיהם נסו לקלם כי אמרו פן תבלענו הארץ.

וראה ברבינו בחיי במדבר טז כט, ח"ל: אם כמות כל האדם - משלו רבותינו ז"ל למה הדבר דומה, לשושבין בתו של מלך שהיו עדותיה בידו, עמד אחד מהמסוכין וקלל את השושבין, אמר לא היו בתולים לבתו של מלך, עמד השושבין לפני המלך ואמר לו אם לא תעשה לי נקמה מזה אף אני אומר בודאי לא נמצאו בתולים לבתו של מלך, אמר המלך מוטב להרוג את זה ואל יוציא הנאמן שם רע על בתי. כך אמר משה אם ימותו על מסותיהם בדרך שכל בני אדם מתים והרופאים מבקרים אותן בכל החולים, אף אני בופר ואומר לא ה' שלחני אלא אני עשיתי הבל מדעתי, ובדין קרח חולק עלי. וכן אמר מביהורו (מלכים א כב) אם שוב תשוב בשלום אף אני אומר לא דבר ה' בי, וכן אמר אליהו (שם יח) היום יודע כי אתה אלוקים בישראל ואני עבדך ובדברך עשיתי וגו'. ענני ה' ענני וידעו העם הזה כי אתה ה' האלוקים ואתה הסבת את לבם אחרנית, כלומר ואם אין אתה עונה אותי אומר שאתה הסבת את לבם. ודבר ידוע הוא שהמחלוקת הזו היה סבת בטול התורה כלה, שזה חולק עליו היום בענין אחד זה חולק עליו למחר בענין אחר וכן מענין לענין עד שיבוא לבפור בעקר ולומר אין תורה מן השמים אלא שהכל ברא משה מלכו, ועל כן היה עונשם חמור. ולפי שהם באו כנגד התורה שהיא קיום השמים הארץ בענין שכתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה וגו', נענשו בעונש חמור מן השמים ומן הארץ, מן הארץ כבלעיה ומן השמים כשרפה. והנה זה אמת נכון לפי הפשט כי ראוי היו לעונש גדול וחמור כזה, הם גרמו לעצמן לפי שהמורד בדברי משה כמורד בשכינה.

אבל יש לשאול ולתמוה תימה גדול בענין פרשה זאת על שני דברים, האחד, משה שהיה רועה נאמן שהתפלל על ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו, בענין מעשה העגל והטא המרגלים חולתם, איך לא התפלל עליהם בבאן ואיך לא היה מחזירן למוטב, והרי התשובה עולה על הכל ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שבחמורות שלא תהא לה תקנה כתשובה והלא ימינו פשוטה לקבל שבים ואפילו אל המורדים והפושעים בו, ואם היו מסופקים בדברי משה היתה מחשבתם בו שהיה מחלק מנויי המעלות והשררות ברצונו ולא מאת ה' יתעלה היתה לו. היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו בדבריו כי פקחים וחכמים גדולים היו, ומתוך האות ההוא היה מתברר אצלם כי אהרן הוא הקדוש הנבחר למעלת הכהונה, הוא הדין שיאמינו בשאר מנויי המעלות שהכל נאמר לו מפי הגבורה ואין משה בודא אותה מלבד. ועוד אם חטאו ומרדו בה, ובמשה עבדו והם המסבכים לעצמן כל העונש הזה מה חטאו הקטנים המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש הזה, בענין שכתוב ונשדדם ונביהם וטפם, והטף מתי חטאו, והשם צדיק לא יעשה עולה.

ואמנם אם בקשנו להלום פרשה זו בדרך הפשט יקשה עלינו כל זאת, אבל אי אפשר להולמה כי אם בדרך הקבלה הנאמנה, והנני רומז רמזים, שמענה אותה דע לך, תמצא בדרך הפלגה (בראשית יא) הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם, ובתיב בהם זה החלם לעשות, ותמצא באנשי סדום (שם יט) ואנשי העיר אנשי סדום נסבו על הבית, ובאר הכתוב כי אנשי העיר והמגדל הם אנשי סדום, ואמר עליהם (שם) ואת האנשים אשר פתח הבית הבו בסנוריים, ותמצא באנשי סדום ואנשי העיר, ובפרשה זו בעדת קרח ויקומו לפני משה, והיה ראוי לומר על משה, אבל רמז בי היו לפני משה ומפני זה קראם אנשי שם, ותרגם אונקלוס ויקח ואתפליג, רמז על דור הפלגה, החזיר כבאן בעונשם העיני האנשים ההם נתקר, כמי שמפחידו חברו במכה שכבר באה לו, ומשל למה הדבר דומה, לאב רחמן שהיה לו בן כסיל ואינו נדה

שאלות ותשובות בענינים הנוגעים להלכה ולמעשה בעניני עירוב

כל מצוה שאין לה ריוש ואין מי שיבקש אותה תרשנה. לפי שהיא כמת מצוה ומצוה שאין לה רדפים, רדוף אחריה לעשותה שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנכי שנתעלמתי מכל וכל... (ספר חסידים אות ק"ה)

רבינו הקדוש מטאטמאר זי"ע: היי מרגלא בפומי דברי היס של שלמה (בי"ק פ"ד ס"ט) והשלה"ק (מסכת שבועות): **דתורתינו הוא תורת אמת, ואסור לשנות אפילו את אחת מדברי התורה"ק, וחיוב למסור עצמו על זה, והאומר על פטור חיוב או על חיוב פטור הוה כפוס בתורת משה, דמה לי דיבור אחד ומה לי כל התורה. ועיין ויואל משה (מ"א אות ע"ו): שדיבר של כפירה באות אחת בתורה"ק יש לו דין יורג ואל יעבור, וראה שו"ת דברי יואל (סימן צ"ז) דהחיוב להגיד האמת במסירת נפש ממש, עכ"ל.**

היערות רבש מגלה סודות החורבן שהצדוקים עשו אז בזמן הבית

על ידי חורבן בית המקדש היו ראויים להגאל תיכף, רק הואיל והעבירו אות ברית קודש וגם היו שונאים זה את זה - ומה צריך חולי רע ומר יותר, עד אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, כמ"ש יוסף בן גוריון בספרו לרומיים, תפח רוחיה זהאי כהן און ימ"ש אשר כך עלתה בשנתו - אם איש צורך ומתעב כזה בא קודש פנימה... כי על ידי כך באה כל הרעה הזו.. כי היותם שותקים בעוברי עבירה..

וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימח שמים

בספר הקדוש יערות דבש (חלק ראשון דרוש י') וז"ל:

כללו של דבר, על ידי חורבן בית המקדש היו ראויים להגאל תיכף, רק הואיל והעבירו אות ברית קודש וגם היו שונאים זה את זה, וידוע במדרש במקומו, חטא חטאה ירושלים, ששונאים זה את זה, וגם על טומאתה בשוליה, דרש (איב"ר א. לח) שלא היו נמולים וזהו בשוליה, ואם כן יוכן, אילו זכיתם שלא חטאתם אחר החורבן, אם כן היה חורבן מכפר, עד שהיה נאמר תם עונך בת ציון וכו', ואם כן היה חורבן מזבח כפרה יותר מכל קרבנות, שהיו כל עונות מתכפרים, ולכך היו קוראים, כי ביום הזה יכפר עליכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו כי תם עונך בת ציון, אבל עכשויו שלא זכו, קוראים חטא חטאה ירושלים וכו', כי זה בגלל שהיה להם שנאת חנם, וגם קרא טומאתה בשוליה, להורות שלא היו מקיימים ברית קודש, ובשכיל כך לא היה חורבן בית המקדש כפרה שלימה על כל חטאים, ועדיין בעו"ה עונותינו על עצמותינו.

1) הפוגם בכרית פוגם בשבת.

2) שבת וכרית הם אחד, קודם פגמו בכרית על ידי מקוואות פסולות כידוע לכל ואין פוצה פה, ובעת המשיכו להרוס ולעקור את קודשת השבת קודש ששבת הוא שמה קודשא בריך הוא. והצדוקים האלו עוד לא למדו מוסר.

ראה ירמיי פרק ז' פ' ב"ה: ואמרת אליהם זה הגוי אשר לא שמעו בקול ה' אלקיו ולא לקחו מוסר אבדה האמונה ונברתה מפיהם, ובמצורת ציון שם פירושו: ואמרת אליהם - אז תאמר אליהם זה הגוי וכו' ר"ל אק אלה מבני ישראל אשר שמעו דבר ה' בסני

כי השפעה מגיעה לצדיקים ותלמידי חכמים, ומהם מקבלים שארי ישראל, ואם כן התלמידי חכמים הם בבחינת בעל המשפיע, ועם הארץ בבחינת נקבה מקבלים שפע, ואם הם שונאים זה את זה, הם נפרדים אשה מבעלה, וזהו מאמר הפסוק, חטא חטאה ירושלים, והיינו כדדרשינן במדרש, שהיו שונאים זה את זה, על כן לנדה היתה, שגלמודה אשה מבעלה כנדה, כן עמי הארץ מופרשים ומובדלים מבעליהם, הם הצדיקים ותלמידי חכמים וא"ש.

ישראל קדושים עוסקים באהבת הגוף, מזה יש די אבל אהבת הנפש שהיא עיקר האהבה אין בינינו אלא מעט

הביטו וראו כמה גדול עון שנאת חנם, וכמה טובה מערכת על ידה, ובעונותינו הרבים פשתה הנגע צרעת בקרב ישראל, והיינו ח"ו לומר שלא יאהוב איש את גופו של חבירו, ואם יקרה לו נזק או שיעליל השררה על יהודי, הלא כל ישראל וריון ההצילו בהשתדלות בנפשם ומאדם, ואין צריך לומר להצלת נפשות, הלא אח פדה יפדה, ויתקעו עצמם ממש בנפשם ומאדם יום וליילה לא ישבותו, וכי יחלה אחד, הלא כולם מתפללים ומבקרים, וכל העזר האפשרי לא יאצל מהם, ואפילו לרהוט ג' פרסאות בחלא, וכאשר אשה תהיה מקשה לילד ויבא חבל לה, הלא כל נשים שאננות ועשירות יקומו באישון לילה וילכו להיות נעור לעזור, היש לך אהבה ואחזה ורעות גדולה מזו, וכו' חולקבן עמא קדישא קמיה מלכא קדישא, וזהוהי תפארתנו נגד הנכרים אשר יספרו מאהבת ישראל זה לזה, אך זהו הכל באהבת הגוף. אבל באהבת הנפש, שהיא עיקר האהבה, אהבה נצחית ואהבה שסופה להתקיים, בעוה"א אין בינינו אלא מעט, כי אם יראה איש את רעהו הולך שובב בדרך לבו, לא ייסר אותו, ולא יאמר לו אל אחי, לא טוב המעשה ולא זו דרך החיים אשר דרך הקדוש יקרא לה, ואדרבה יתן כמעט שמחה בלבו כי חבירו סניא שמועתי, ואם יראה חבירו מדבר בבית הכנסת במקום שאסור לדבר, לא ימחה בידו, אם יראה מתלוצץ ומרבה שיחה עם נשים, מדבר ניבול פה, ודברי נרנן ולשון הרע וכדומה, לא ימחה בידו כלל.

היש עון גדול מאפיקורסים שכפדו בתורה שבעל פה ובהוראת סנהדרין שיושבים על כסא ה' ואלקים - הצדוקים והבייתוסים בזמן הבית - שהיו כת צדוקים ויתר כמות, שפקרו בדברי תורה שבעל פה ומרו פי בית דין הגדול שבירושלם, וזהו יותר עון מכל העונות, כי זהו בכלל כפירה.

אוי ואבוי, היש לך שונא גדול מזה, רואה חבירו טובע בנהר ואין מוחה, זו שנאת חנם בלי מצוות שהיה בזמן בית שני, כי רבו העוברים ולא מיחו, ובשביל זה, נעשו פרצות רבות בבית שני, שהיו כת צדוקים ויתר כמות, שפקרו בדברי תורה שבעל פה ומרו פי בית דין הגדול שבירושלם, וזהו יותר עון מכל העונות, כי זהו בכלל כפירה, ודרך זהה היא מי שאומר בבית שני לא היה עון גדול נמצא ביניהם כלל, היש עון גדול מאפיקורסים שכפדו בתורה שבעל פה ובהוראת סנהדרין שיושבים על כסא ה' ואלקים נצב בעדתם, ובוה רבן כמו רבו בשיטות צדוקים, בייסותים.

היש לך עון גדול מזה, ומה צריך חולי רע ומר יותר, ער אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, תפח רוחיה והאי כהן און ימח שמו

כשרה, בתחלה גער בו, שניה מכהו ומיסרו, שלישית מתיאש ממנו ומשלחו ביד פשעו, כן דור הפלגה שכתוב בהם זה התלם לעשות, מה עשה, הפיצם, ואנשי סדום הכם בסנורים, ועדת קרח נאבדו מן העולם כי היו ראויין שיעקרו מן העולם, והנה כוונת השי"י שהוא עושה חסד לאלפים היתה בטלה בהם. ועל סוד הענין הזה אמר (קהלת ד) טובים השנים מן האחד, הזכיר אחריו החטות המשולש שהוא הפעם השלישית. וממה שאמר לא במהרה ינתק אתה למד כי לפעמים ינתק אפילו בשלישית, אבל רחוק הוא ואינו דבר מצוי ולכך אמר לא במהרה ינתק.

ובספר הבהיר מצינו בפירושו, אמר רבי עקיבא מאי דכתיב (שם א) דור הולך ודור בא, שכבר בא, משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו עבדים והלבישן בגדי משי ורקמה כפי יכלתו, לקלקלו השוורה, השליכין ודחפן מעליהם והפשיטן והלכו להם, לקח הבגדים ורחצם היטב עד שלא נשאר בהם שום סיג והניחן אצלו מומונים, וקנה עבדים אחרים והלבישן הבגדים ההם והוא לא ידע אם הם טובים אותן עבדים אם לאו, הדרי זכו בבגדים שכבר באו לעולם ולבשו אתרים לפניהם, עד כאן.

ומעתה תתבאר לך הפרשה באר היטב ונסתלקה הקושיא לגמרי ממה שלא התפלל משה עליהם, וממה שחל העונש גם בטף, והבן זה. ואולי כי לזה רמזו ר"ל שאמרו במדרש תהלים (תהלים מז) למנצח לבני קרח על עלמות שיר, כך אמרו בני קרח מעולמין הן הדברים שראינו ואין אנו יודעין מה ראינו.

ובמדרש אמר רבי ברכיה בא וראה כמה קשה המחלוקת, שהרי בית דין של מטה אין עונשין עד שיבוא שתי שערות, הוא בן שלש עשרה שנה ויום אחד, ובית דין של מעלה עד שעירם שנה, וכאן אבדו אף יונקי שדים, שנאמר ויתבלע אותם ואת בתיהם ואת כל האדם אשר לקרבו וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה. ומלת אותם חזרת לדתן ואבירם שהזכיר למעלה ונשיהם ובניהם וטפם, שהיו כלם נצבים גדולים וקטנים באותו מעמד.

אשר כך עלתה בשנתו, ואין היה צום נבחר, עת רצון לה' להתמלא רחמים על ישראל ולהנחם מהרעה... אם איש צורך ומתעב כזה בא קודש פנימה... כי פשתה הרעה, מרעה אל רעה יצאו, וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימח שמום כת יהודה גלילי, וכת שהיו שוכנים ביערות ומדברות, והכל היה נגד רצון חכמי ישראל הפרושים, כי לא קיימו מצות רגלים ומועדי ה', ורבים מכתות שלא נשאו נשים כלל, ויתנהגו כמשפט אחים ואחיות אצל הנוצרים ועכו"ם קדמונים, כי מאתם למדו עכו"ם לעשות כמותם, ורוב מהכתות שפקרו בהשאת הנפש ותחיית המתים, היש לך עון גדול מזה, ומה צריך חולי רע ומר יותר, עד אשר הכהן גדול, שהיה בשנה ההיא שנחרב הבית, היה איש צדוקי, כמי"ש יוסף בן גוריון בספרו לרומים, תפח רוחיה והאי כהן און ימ"ש אשר כך עלתה בשנתו, ואין היה צום נבחר, עת רצון לה' להתמלא רחמים על ישראל ולהנחם מהרעה, אם איש צורך ומתעב כזה בא קודש פנימה, ולכן משחול"ל [יומא ט ע"ב] כי בבית שני היה עון שנאת חנם, הכונה כי זהו שרש המרי, כי על ידי כך באה כל הרעה הזו, חתו החלי, כי היותם שותקים בעוברי עבירה על ידי כך יסובב כי פשתה הרעה, מרעה אל רעה יצאו, וגברו המינים וצדוקים ואפיקורסים ימ"ש.

באמת רוב המוני עם, הן לומדים הן אינם לומדים, חושבים כי לא יאות להוכיח רק לרב ומורה, אבל איש אחר לא נאה לו להוכיח לעמיתו, זהו שקר כאשר דרשתי פעמים רבות, שטועים אתם בזה, אדרבה אם רב יוכיח, יאמרו אין כל אדם יוכל להיות רב ומורה, ומי כמזהו עושה, זה יאמר כך וזה כך, ויתלוצצו על הרב, אבל אם איש כערכו יוכיחו, ויאמר לו מה תחשדני, גם לי לבב כמוך להיות כמוך, רק הדבר רע לשמים וכנהנה, ולמה לא תחוס על נפשך ולמה תמרה פי קונך, ידעתי כי דברים כאלה, יותר יפעלו מכל תוכחות שלי מימים ימימה, ולכך אמרו חו"ל [אבות א, ו] עשה לך רב וקנה לך חבר, כי חבר יותר צריך מרב, עד שתקנה אותו בכסף מלא, וחי' להתחבר לרשע, וחבר פועל יותר מעשרה רבנים, והמוני עם נמנעים מזה, וחושבים פן יצחקו עליהם, ויאמרו מי שמך לרב מוכיח, כאשר באמת רבים מתלוצצים ואומרים ראה זה דבר חדש, זה נעשה מוכיח בין לילה היה וכו', וכדומה מדברי ליצנות ושטות.

היחסן הגדול בשמים

אבל מי האיש החכם ויבן את זאת, שיותר שישחקו עליו צעירים, יותר שכרו מרובה, וסוף דבריו לעמוד, ודבריהם יהיו כעלה נובל, וכבר נודע מאמר עקביא [עירתי ה, ו] מוטב שאהיה שוטה כל ימי, ואל אהיה רשע שעה אחת לפני המקום, ואין השחוק שוה כשבח ושכר שיש לו אצל הקב"ה, כמבואר בוורה, כי כאשר ישראל מתפללים בצבור, ומסיימם ברכת מחיה מתים, כרוז קאי מאן הוא גברא דמשניח להוכיח חוטאים, ולהדרם לפולחנא דמלכא קדישא, ובא מלאך ומביא דמות דיוקן של איש כזה, ע"ש שמפליג בגדול השבח ויקר ושכרו הרבה מאד, ואם כן מה חשוב השחוק והביון שיש לו בעולם הזה, ומה ערך יש לו נגד השכר ועשיית רצון קונו ונחת רוח ליוצרו, אשרי אדם יחיוק בו, עכ"ל.

לא נמצא באמנתנו חולק על דעתם וביאורם ותיקוניהם וגזרותיהם מלבד מתי מספר שהיו מקובלים מהרשעים הקורמים החולקים על הקבלה

והם הנקראים מינים ואפיקורסים. ואחר כך נתחדשה

כת אחרת נקראו צדוקים וביתוסים,

על שם המעיץ הנרפש והמקור המשחת אשר ממנו שאבו מים הרעים

בספר שבילי אמונה הגתיב השמיני ח"ל:

וכדומה לזה גרסינן בפ"ק דמגלה תניא הרבה נביאים נבאו לישראל כיוצאי מצרים ואמרי לה כפלים כיוצאי מצרים אלא נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לדורות לא נכתבה ומשנחתם התלמוד נפסקה, שלשלת הקבלה והמסורת כדגרסינן במציעא רב אשי ורבינא סוף הוראה. וכבר קבלוהו כל ישראל ומתעסקין בו לפרש טעמיו וקדוקיו והוא סדור בפי כל הבאים לעסוק בתלמוד תורה על פיו יצאו ועל פיו יבואו ולא נמצא באמנתנו חולק על דעתם וביאורם ותיקוניהם וגזרותיהם מלבד מתי מספר שהיו מקובלים מהרשעים הקודמים החולקים על הקבלה והם הנקראים מינים ואפיקורסים. ואחר כך נתחדשה כת אחרת נקראו צדוקים וביתוסים, על שם המעיץ הנרפש והמקור המשחת אשר ממנו שאבו מים הרעים. ודע והאמן אמונת אמת ואמונה כי כל הנכתב במשנה ובתלמוד הכל אמת ברור ודברי אלוקים חיים ואעפ"י שתראה החכמים חולקין בהלכות או במדרשות זה אומר בכה וזה אומר בכה אל תחשוב שיש בהם דבר נאמר לריק חלילה חס ושלוש אלא כלם מראים טעמים גדולים ועמוקים כמו שאבאר. וגרסינן בפרק קמא דחגיגה בעלי אסופות אלו תלמידי חכמים שיושבין אסופות אסופות הללו מטהרין הללו מטמאין הללו אוסרין והללו מתירין הללו פוסלין והללו מכשירין שמא אדם הואיל והללו מטמאין והללו מטהרין הללו אוסרים והללו מתירין למה אני לומד תורה מעת' תלמוד לומר נתנו מרעה אחד אל אחד נתנם פרנס אחד אמרם מפי אדון כל המעשים ברוך הוא שנאמר וידבר אלוקים את כל הדברים האלה. ותמצא פעמים במדרש כמה תנאים ואמוראים שראין כחולקים בהלכה וכל אחד מהם אמר טעמו ויעלה על הדעת שהם חולקין ואינו כן אלא כל אחד מהם מגלה טעם ההלכה שצריכין לה מכמה טעמים

שיש בה. כדגריסין בפרק קמא דמגלה ותאמר אסתר אם על המלך טוב יבא המלך והמן היום אל המשתה וגו' תנו רבנן מה ראתה אסתר שזימנה את המן רבי אליעזר אומר פחים טמנה ללכדו שנאמר יהי שלחנם לפנייהם לפח. ר' יהושע אומר מבית אביה למדה שנאמר אם רעב שונאך האכילהו לחם. ר' מאיר אומר כדי שלא יטול עצה וימרוד. ר' יהודה אומר כדי שלא יכירו בה שהיא יהודית רבי נחמיה אומר כדי שלא יאמרו אחות לנו בבית המלך ויסחו דעת' מן הרחמים. רבי יוסי אומר כדי שיהא מצוי לה בכל עת. רבי שמעון בן מנסיא אומר אולי ירגיש המקום ויעשה נס. רבי יהושע בן קרחה אומר אסביר לו פנים כדי שיהרג הוא והיא. רבן גמליאל אומר מלך הפכפך היה. רבה אמר לפני שבר גאון, עכ"ל.

ליקוטים מספר הקדוש על מצות עירוב (בהמשכים אי"ה)

הנה לפנינו ליקוט ותמצית דברי רבותינו שנמסר לנו מסיני ומנהג אבותינו התנאים והאמוראים הקדושים ומגדולי הראשונים והאחרונים, בקיצור נמרץ, למען ירוץ כל הרואה בהם וישקיף השקפה לטובה שהשקיפו עליה רבותינו ז"ל עד כמה שקדו על מצות תיקון עירובין בישראל.

1. הג"מ רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל... וכמו שהי' עובדא אצל הגאון ר' יונתן אייבשיץ זצ"ל שבעירו היה שם רשע אחד שהיהודים סבלו ממנו צרות רבות, ופעם שלח הגאון הנ"ל את משמשו לתקן עירוב העיר, וכשראה אותו הרשע איך שמתפלל וטורח בעצמו בעשיית העירוב, רצה לסייעו והשיב לו הלא אני שלוחו של הרב וצריך אני לשאול רשות ממנו, וכשבא לפני הרב אמר לו שחם ושולום להניחו לסייע בעשיית העירוב, כי זה הרשע אין לו שום לחלוחית דקדושה, וכבר הגיע קיצו להסתלק מן העולם, אך הבעל דבר רוצה להעמידו ולקיימו, לכן שלחו לקיים איהו דבר מצוה, כדי שיהי' לו יניקה מקדושה, ולמחר מת אותו רשע. (מובא בספר ויחי יוסף פרשת חוקת)

2. בעל שו"ת מים רבים: הג"מ רבי רפאל מילדולה זצ"ל.

ומה גם בהיות עיקר הדברים אישורא דרבנן וזמנן דאם נחמיר ביה נפיק מניה חורבא וזלזול עייה בהוצאה דאורייתא כמו שהרחיב בדיבור הרב מוהר"ש אבוהב ז"ל בסוף תשובה קמ"ה ובתשובה ק"ן כפל הדברים באמרו כמה עמקו מחשבות רז"ל הרועים הקדמונים להרים מכשול מדרך בני עמינו למען ייטב להם לטלטל חפציהם ממקום למקום בהיתר ולא באיסור יעו"ש. (שו"ת מים רבים ח"א סימן ל"ו)

3. היעב"ץ: ז"ל במוסד השבת, צוה האר"י לערב כל ערב שבת עירובי חצירות ושיתופי מבואות, וזכרוננו שגם אמ"ה ז"ל היה מערב כל ערב שבת עירובי חצירות בלבד, והיה מוכח לבני עירו על ידי אחר. ומצאתי בספר מהר"ל ז"ל שהיה נוהג כך... וכן הייתי נוהג... (סידור היעב"ץ).

4. מור וקציעה סימן שצ"ד בב"י: ותימה עד כאן לא אמרינן אלא גבי עירובי תחומין וכי' אבל גבי עירובי חצירות מאי מצוה: תימה על הרב אוצר בלום לתורה, איך לא ידע ולא ראה מה שכתוב בסימן הסמוך, דעירובי חצירות מצוה היא, והא מברכינן עלה נמי על מצות עירוב. (מור וקציעה אורח חיים סימן שצ"ד)

5. השל"ה הקדוש: עירובי חצירות מצוה גדולה אמרו רז"ל בשעה שתיקן שלמה המלך עליו השלום עירובי חצירות יצאה בת קול ואמרה בני אם חכם לבך וכו'. (של"ה מסכת שבת)

6. האר"י הקדוש: והנה ראיתי למורי ז"ל שבשחרית יום שבת הי' מוליד עמו הטלית והחומש מביתו לבית הכנסת וגם הי' מוליכו לבית הטבילה אשר מחוץ לעיר צפת ת"י אותה הנודעת ולא הי' מקפיד וחושש לחקור בענין העירוב שנעשה בשיתוף כל מבואות צפת ת"י או אשר נעשה לבית הטבילה אם היו נשעין כהלכתן או לא. (שער הכוונות - ענין כרחיצת פניו ידיו ורגליו וגם ענין העירוב).

7. "ועל ידי כך (העירוב) יתבטל כח הדינין ותבטל אחיזת הקליפות, ויוכל האדם להכניס ולהוציא בחצרות ומבואות בלי פחד מהקליפות". (שער המצוות פרשת בשלח דרוש ג).

8. בעל קרבן שבת: הג"מ רבי בצלאל זצ"ל מסלוצק ופרעמיסלא. גרסינן בשבת פרק א' ועירובין פרק פסין וז"ל: אר"י אמר שמואל בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים יצתה ב"ק ואמרה בני אם חכם לבך ישמחלבי גם אני חכם בני ישמח לבי ואשיבה חורפי דבר, עכ"ל.

ודע סודם כפי המבואר בכתבי הקודש רבינו האר"י זלה"ה. בסוד עמוק מי ימצאנו ואני לא באתי לסתום אלא לפרש אפרש הדברים, דע כי כי העולם מתנהג בשלשה קוין שבמרכבה קו הימין חסד, קו השמאל גבורה, קו המצעי יד רמה... **הוא עירובי חצירות ושיתופי מבואות.** קו הימין והשמאל חסד וגבורה הם סוד החצירות והמבואות וקו המצעי הוא סוד בעל הבית שנטול משתי החצירות והמבואות ומחברם יחד ועשה עירוב כי בהצרף חס"ד שהוא עולה מספר ע"ב למספר גבורה שעולה רי"ו. וע"ב ורי"ו הם

אותיות עירוב. ואז רשות היחיד נעשה רשות יחידו של עולם שאין לחיצוניים אחיזה כי בשיתוף חסד וגבורה יחד בטילים כל הדינים שבעולם והמן נדחף אל ביתו והעיר שושן צהלה ושמחה. משא"כ קודם לכן הם בפירוד ונקרא רשות הרבים רשות חיצונים ואין לטלטל מזה לזה...

והנה עולה לנו מזה ששני תועלויות יוצא ע"י תיקון עירוב ונטילת ידים, חדא לשכינתא שאין צריכי' אורה לירד למטה. וגם לשם מ"ב שהוא נטהר ונבהר יותר על ידי הגבהות ידים, ודע מה שכתוב בתיקונים ישנים דף מ"א **שכל הגאולות שהיו ושיהיו הכל על ידי שם מ"ב.** וגם הנקמה לעתיד יהי' על ידה וזה סוד כי יום נקם בלבי הוא שם מ"ב דאיקרי לביי דשכיני ועולה מנין לביי עיין שם. וכבר נודע שסוד הבת קול היא השכינה ורבים נבוכים בזה וגמרא ערוכה היא בפ"ק דברכות בת קול אומר אוי לי שהחברתי את ביתי ומדקאמר ביתי ומשמע בהדיא שהיא השכינה כי שם ביתה. ולכן **כשתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים וראה השכינה התועלת שיצא לה מזה ולבנה שהוא מ"ב.** מיד יצאה בת קול ואמרה אם חכם בני ישמח לבי גם אני. ר"ל מה שהי' בני חכם ותיקן זאת **לזאת ישמח לביי שהוא שם מ"ב** דאקרי לבי וגם אני בעצמי שגם לי יש הנאה בזה. ולכך בפסוק שני באה כמצווה על האדם ואמרה חכם בני וגו' ר"ל אחרי שהתחלת במצוה גמור וראה ויחכם תמיד לעשות פעולות ומצות טובות כדי לשמח זה השם שנקרא לבי וכי"כ למה דווקא זה השם ולא אחר, ואומר הפסוק ואשיבה חורפי דבר, רצה לומר שעל ידי זה השם אשיב לחורפי ומנאצי לנקם מהם ובו אתנסק על כן שמח לבי. ובה מיושב למה תיקן שלמה אלו יחד עירובין ונטילת ידים מפני שהם דומים בעניניהם וסוד אחד להם...

התורה אמרה ובאת אל השופט אשר יהי' בימים ההם ועשית על פי התורה אשר יורוך, כי בכל דור ודור אף על פי שקטני ראשונים הי' עבים **מתנינו מכל מקום אין לך דור דור שאינו מתחדש בו דבריה הרבה על פי מוסקיה ותשובות אוריה וסודות לחבלה** לכן ר"א שמים יחוש לעצמו ומצוה היא המוטלת על חכם **שבעירו** לחקור בדברים האלה והשם דרך יזכה לראות בישיע אלקים. (קרבן שבת פרק י"א - סוד עירובין ותחומין)

9. החיד"א: ...אין חשש עבירה בתיקוני מבואות חס ושלוש, ואדרבא הזרזו הרי זה משובח ואיכא לאתמוהי על מי שאפשר לו לתקן ואינו מתקן ואלמלא טרדת הגירסא דרך תלמידי חכמים הוא לתקן ומי שלבו נוקפו בזה הדיוטות גמורה הוא או מינות נורקה בו. **הרשב"ץ בתשובותיו חלק ב' סימן ל"ו.**

10. בעל יד ושורש העבודה: הנה כי כן יבורך גבר ירא ה' במצותיו חפץ מאד, וישוד בחפץ כפיך מצוה שאין לה דורשין והיא **עירובי חצירות, ואף שפסטה אורה על חלוצים חלוצי הצבא צבאות ישראל בכל תפוצותם,** המנהג לעשות עירובי חצירות בכל ערב פסח ממצוה אפויה ולהניחה בבהכ"מ כל השנה, ומנהג ישראל תורה הוא, **ודורש אין לה מכלל דבעי דרישה...**

11. לכן הירא את דבר ה' מעבדי ה' ומעם קדושו הישראלי, ראוי לזרז עצמו בכל עשיית לעשות עירובי חצירות בשבילו, ולזכות גם כן על ידי אחר לכל הדברים בעירו. (יסוד ושורש העבודה שער השמיני, שער העליון)

12. הג"מ רבי אברהם צבי לבוב זצ"ל **מפרעשבורג:** ...גם הי' עסקן גדול במצות, שילח אברהם את ידו למול את ילדי העברים, זה וזה עלתה בידו, לפתוח דלתי ביתו יומם ולילה לכל איש מצוק ומר לב, והי' עקב אשר נסע אברהם בשנת תקצ"ג לעמוד בהיכלי מלך, הוא אדונינו המלך האדיר החסיד והרחמן פראנץ עליו השלום לקיים **לדורות מצות עירוב.** (יעוין היטב בשאלות ותשובות מרנא אהתם סופר חלק אורח חיים סימן צ"ט). ודין עירובא יהא שרי לך, **להעמידו בכל תחומי העיר המעטירה קהילתינו קהילה קדושה פרעשבורג יע"א,** ועלתה בידו ויט ה' עליו חסד לפני המלך האדיר עי"ה, ונכתב ונחתם בפקודת המלך, אשר נתן המלך ליהודים אשר בעיר פרעבורג, להעמיד בכל דורות, את העמודים עמודי שבת בכל תחומי העיר, פתשגן הכתב שניתן הדת, גלוי לכל העמים בלשון לאטיין, ונכתב בספר המונח בבית הגדול, בית העצה אשר פה העיר המעטירה, וניתן להעתיקו בלשון אשכנז, וזהו פתשגן הכתב: 6/אויגוסט/1833

מיינע האכפערעהרטען אומזיכטיגען אונד איבערלעגענדע שטענדע!

"זיינע מאיעסטעט האט אין זיינעם ערלאססע גערוהט, יענער ביטטע דער פרעסבורגער איזראעליטישען געמיינדע. דעמצופאלגע זיע אן, דען ביידען טהיילען דער פארשטאט אויס דען אין רעדע שטעהענדען סאבבאטה. ביימען אללערהאנד שראנקען אויפריכטען, איבערהויפט קיין הינדערניס אין דען וועג צוה שטעללען, אונדז גערוהט אללערגענדיגסט יענעם רעקורזא רויס צוה געבען וואנאך דיא ביטטשטעללער איהרע סיגנאלא (אדער צייכען) אויף איהרען טעריטאריען האך אויפריכטען קאננען, יעדאך מאגען זיע דען אפפענטליכען פערקעהר ניכט העמען, זיא זאללען דאוועלבסט ניכט אויסריימען, אונד זיא מעגען אויך דיא גרענצען דער קאצעסיאניערטען שטאטיאן ניכט ערווייטערן, אויס דעם גרונדע האבע זיך דיא געמיינדע בייס אויף וויידערע פערפיונג ווייטער דען געגענווארטען (אבוואלטענדען) פעהראלטניסען, דעם אם אפריל אונטער צאהל הערויס געגעבענען אויסווייזע צוה פיגען". (מובא בספר אלף כתב חלק ב' עמוד ר"א)

13. הג"מ רבי מדרכי בנעט זצ"ל **אבדק"ק ניקלשבורג:** ברכת צדיק עושה רושם. בעז"ה. עיקאלסבורג יום א' י"ב מרחשון תרל"ד.

ת"ר מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל, ותגור אומר ויקם לך, אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא מקיים מאמרך מלמעלה (תענית כ"ג עמוד א').

על דברי אמת במאמר הזה נתעוררנו, בראותנו פה עדתנו מעשי ה' ונפלאותיו... שלשום בנטות צללי ערב, ובא העת הגיע היום שבת קדש לה', והנה פתע פתאום גדלה צעקת אנשי העיר גם רבה, כי אש אלקים נפלה משמים ותבער בית איש נוצרי ברוב היהודים. בעזרת ה' עושה גדולות ונפלאות, טרם בא הכנסת כלה, כבר אש אבדון כלה, ונאום האדון ה' צבאות למשרתיו אש לוחט: עד פה תבא ולא תוסיף.

אכן כל עין רואה כן יתמה וישתומם על המראה ואין מבין, כי קרוב הבית מאוד אל בית שכנו הנוצרי עד אפס מקום, וחצר א' לשניהם, והנה כיודי אש יתמלטו מפה ומפה, וגדרות צאן של שכנו מחופות בתבן ובחציר יבש, נצבות מבלי נזק מאומה, הלא זה אחד מצל מאש. – וכולם פה אחד השיבו מלים: אין זה כי אם ברכת צדיק טובו עליו תבא, ולא לבד מאחינו בני ישראל נשמע כן, אף גם בגוים אומרים ככה.

והמעשה אשר נעשה, היא ממשעה תוקפו וגבורתו ופרשת גדולת מרדכי. – בעת אשר האיש מרדכי גדול ליהודים הי' רועה עדתנו, הי'ה אמ"ו הרב הגאון קדוש ישראל מ' מרדכי בנעט זצוק"ל זי"ע, קרה כי הנוצרי (אדון הבית הניצל) לא אבה להציג מוטה העירוב אצל חומת ביתו, ולדברים רבים דברים טובים ונכוחים, אזניו הכביד משמוע, ונתן כתף סוררת, לכל לשון מדברת, עד כי נקרא אל מורנו הרב הגאון הנ"ל, והוא הבטיחו על משענת הקנה את ישימך אל ביתו, ישא ברכה מאת ה', כי לא תשלוט בו אש להבה. וכשמעו את הברכה הזאת חרד לבו והטה אזנו לשמוע בקול דברי איש האלקים הזה, ועד היום הזה מוצב ארצה.

והנה אנכי יודע ועד, כי לא א' ולא פעמים שמעתי מאדון הבית הזה קמוט בכלחו משבח ומפאר עצמו בברכה הזאת, כי תצא אש ונאכל הגדיש, תמיד תהלתו בפיו לאמר: "איך פירכטע ניכט, איך האבע פאן דעם הייליגען מאן איינען זעגען בעקאממען" (אני לא אירא רע", יען הברכה היא לי מאת איש אלקים והקדוש), ונדול הי' כבוד הבית הזה גם בפעם הזאת בעיני כל רואיו, באמרם כאשר גזר הצדיק והקדוש, כן גם הביתה זה לבעליו, ועל זה נאמר מן החכם שבחכמים, "זכר צדיק לברכה" – ואנכי אומר "אמן כן יעשה וכן יקום ה' לנצח" ... משה ליב כהן דיין דק"ק הנ"ל (הובא בקובץ כרם שלמה שנה כ"א קונטרס ו' אייר-סיון תשנ"ח)

14. בעל חתם סופר: חידושי חת"ס מסכת שבת דף י"ד ע"ב:

בני אש חכם לבך ישימך לבי. עיין תוס' עירובין (כ"א ע"ב ד"ה בשעה) שהקשו, הא תיקן גם שניות לעריות ואיזן ותקן משלים הרבה. ואני אומר להוסיף איסורים וגדרים שלא אמר שהוא מגזירה דליל, ונעשה כמוסיף על דברי ה', אבל יפה עשה שגזר, עיין באבות דר"י (פ"א ה"ה). ומרעיה גזר על הזאה בשבת כמו שכתב סמ"ג (עשין רכ"ד). אך שלמה המלך עליו השלום עשה תקנה לבל יכשלו, הוא גזר שלא יאכל קודש בידים, ותקן לזה נטילה, נמצא לא תצא מכשול מתחת ידו, וכן יאסר להוציא מחצר למבוי ומבתים לחצר, ועשה לזה תקנה עירובי חצירות לבל יכשלו בתוספות איסורו, עיין ביצה ט"ז ע"ב כיון דמקלקלי ב"י רבים היינו קלקולא.

(ח"י חת"ס מס' שבת דף י"ד ע"ב)

שאל ממני ידידי הרב נ"י לברר לו בראיות מדברי חז"ל, שראוי ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מושבותיכם, לתקן מבואותיהם בתיקונים צורת הפתח כו' כדי שלא יכשלו רוב המון עם בהוצאה מרשות לרשות ביום שבת. דבר זה אינו צריך לפנים ולרמי' והוא מן השכל ומן המבואר להדיא בדברי חז"ל, השכל מחייב באשר ידוע ששמירת יום ש"ק מעשות כל חפץ הוא אצלנו ממצות הראשיות ומי שאינו משמר כהלכתו הרי הוא ככופר ומומר בכל התורה כולה כמבואר בעירובין ס"ט ע"א, ואיסור הוצאה מרשות הרבים לרשות היחיד או בהיפוך הוא א' מאותן המלאכות שהעובר עליהם הוא מומר לכל התורה כולה, וזה מבואר שם בעירובין ס"ט דההוא גברא נפיק בחומרתא דמדושה, פירש"י שהוא טבעת שבאצבע, ודוהו כדן כופר בכל התורה וכמי שיצא מדת ישראל, וכל כך חמור הדבר עד שאפילו באונס דליקה ח"ו לא התירו להציל לחצר שאינה מעורבת עיין ש"ע א"ח ס"י שלי"ד סעיף יו"ד ובמג"א שם סק"ד ונ"ל דשלא כדרך מלבוש אפילו מלבוש אסור וכ"י ע"ש, ואנו מצווין על הקטנים שלא להרגילים בחילולי שבת כמבואר בש"ע א"ח סימן שמי"ג סעיף א', וכן אסור להרגיל בחילול שבת ומועד אפי' בדברים שהם משום שבות, ומבואר שם דמירי בקטן שלא הגיע לחינוך שהוא כבד ד' וחי' שנים אבל כשהוא בן שש שכבר כבר הגיע לחנוך כמבואר שם בש"ע סימן תי"ז ובמג"א סק"ב שם.

וא"כ כל בר דעת ישפוט בשכלו שא"א בשום אופן לקהל ישראל לשמור את כל בני ביתם קטנים כאלו וגם לא נשותיהם וחלושי דעת לשמרם בכל יום השבת מבלי להוציא מפתח ביתו החוצה דברים קטנים ומטפחות וקטנים ופתח בידם, וכמה צער ודוחק יסבלו הגדולים הנוהרים ובפרט בענין תפלה בבהכ"נ ביום ש"ק בהבאת הסידורים להתפלל מתוכו וטליתים וכדומה ע"ז ס"י שמי"ו סק"ו, א"כ השכל הפשוט גוזר שראוי ומחייב לתקן החצרים והמבואות בעירוב המתיר טלטול.

ואמנם על כן מצונו לחז"ל במס' ביצה י"ו סוף ע"ב דההוא מרבנן שהיה אסור לערב ערובי חצרות ב"ט שחל להיות בערב שבת ואמרו עליו שהוראתו

לקלקולא, ופריך ש"ס מאי קלקולא הרי החמיר, ומתוך כיון דמקלקלי ב"י רבים היינו קלקולא. פירש"י, דמקלקלי ב"י רבים ששוכחים ומטלטלים בלא עירוב היינו קלקולא אם הי' מותר לערב אתמול והוא אוסרו עכ"ל. א"כ ק"ו, השתא ומה התם אינו אלא לשבת א' ונקל יכולים להזהר בטלטול שבת א', ומה גם דהמורה ההוא עשה כן משום חומרת יו"ט שלא לערב בע"ש שהוא י"ט קרי ליה קלקולא, מכ"ש שאין להתעצל מלתקן המבואות לשמור העם מקלקולי שבתות כל השנה כולו.

והדבר מוטל על הרב הת"ח שבעיר לתקן המבואות ואם לאו מכשול וקולר העם על צווארו כדאמרין בעירובין ס"ח ע"א א"ל רב"ח לאב"י מבואה דאית ב"י גברי רבבני כרבנן לא להוי בה לא עירוב ולא שיתוף והוצרך אב"י שם להתנצל על המכשלה שתחת ידו ע"ש.

ועיין עירובין כ"א ע"ב בשעה שתיקן שלמה עירובין ונט"י יצאה ב"ק ואמרה אם חכם בני ישמח לבי גם אני, והקשה תוס' הא גם שניות תיקן, וי"ל לפי הנ"ל במה שהוסיף חומרא לאיסור שניות, אע"ג שהוא מצוה לעשות סייג לתורה מ"מ לא שייך ישמח לבי כי אולי יכשלו בזה בני אדם שאינם הגונים, אבל כשעשה סייג לשמירת שבת וגם עשה תיקון שלא יקלקלו בו היינו שיערבו עירובין אז ישמח לבי גם אני, וגם כשהוסיף סייג לקודש לגזר טומאה על הידים לא שמח לבו אלא יען למד תיקון לטומאה בנטילת ידים אז ישמח לבי גם אני.

ובש"ע סימן שס"ו סעיף י"ג וי"ד מצוה לחזור אחר עירובי חצרות, מברך על מצות עירוב, והנה אין כוונת הברכה על אשר קדשנו ואסר לנו ההוצאה וטלטול בשבת, חדא דלא שייך וציונו על המניעה דה"ל למימר ואסר לנו הוצאה מרשות לרשות בשבת כמו שמברכים בחופה ואסר לנו הארוחות, ומ"ש וציונו על העריות כבר כתב שם הר"ן [כתובות ז' ע"ב] בזה ע"ש, ועוד מ"ש דמברכין על איסור הוצאה בפרוטרוט טפי משאר מלאכות שבת שהכל נכלל בברכה שאנו מברכים בקידוש ובתפלה מקדש השבת, אע"כ לומר דהאי ברכה על מצות עירוב היא על מצות התיקון הגדול הלז להשמר מאיסור הוצאה אשר ממש א"א להזהר ממנו כמ"ש לעיל.

וברוך ה' אלקי ישראל אשר נתן בלב מלכים וסגנים ושרים אשר עם ה' חוסים בצילם שנותנים רשות לשמור דתנו בכלל, ובפרט לקבוע עירובין במבואותיהם אפילו במבואות שגדולי מלכות דרים בהם אם צריכים להתיר טלטול לישראל נותנים רשות לתקן, ומי לנו גדול מעירנו פרעשבורג מטרפולין דמדניה וכמה פעמים המלך ר"ה ושריו וסגניו נעצרים פה וכעת הוא ועוד המדינה וכל שרי המלוכה נאספים ויש כאן במקום אחד שצריך תיקון צורת הפתח בשני קנים וקורה על גביהם ובמקום א' אצל המים יש תיקון אחר פס גבוה הכל לפי הצורך ואין מכלים דבר והדברים מפורסמים וגלויים אין בו ספק ע"כ אין להאריך יותר, ופשוט שמעלת ידידי הרב נ"י ישתדל בכל עוז לתקן בני קהלתו וה' יתנהו לחן ולחסד בעיני האדון הגדול החסיד הפישאף נסיד עירו ויתן רשות להסיר מכשול ותקלה ובחסדו ירום הודו וקטא כבודו.

ואחתום בברכה א"ל דש"ת פ"ב נגהי ליום ה' י"ב טבת קפ"ז לפ"ק

משה"ק סופר מפפ"מ

(ש"ת חתם סופר חלק א' (א"י) סימן צט ד"ה ועיין עירובין.)

15. שו"ת מהרי"ט צהלון הג"מ רבי יום טוב צהלון זצ"ל מצפת: הנה זאת חקרנוה על דבר בקיעי עיר אלוקינו צפת אמת תכון לעד כי רבו ובאו זרים וחללוה ופרצו בה פרצות תחת היותי מימי קדם סוגרת ומסוגרת נאזה כירושלם דלתותיה נעולות בלילה ועתה בעונותי - י עיר פרוצה אין חומה ותחת זאת פקפקו הלמדנים וקצת תלמידי חכמים על הטלטול בה בשבת על כן ראיתי בחמלת ה' עלי לבאר כל פרטי הדינין שייכי בענין בדרך קצרה אקצר ואעלה. ...

זאת ועוד דהרי כתב רש"י זלה"ה דבעינן ששים רבוא בוקעין בו וכן כתב הרא"ש זלה"ה דרך פשיטות דבזמן הזה אין רשות הרבים דליכא ששים רבוא וכן כתבו התוספות ז"ל פירקא קמא דשבת גבי הא דפריך בגמרא אמאי לא חשיב מדבר רשות הרבים ומשני לא קשיא כאן בזמן שהיו ישראל שרויין במדבר כתבו התוספות משמע קצת דבעינן ששים רבוא עוברים בו עכ"ל הרי שהתוסי' ז"ל סוברים כן וכתבו הפוסקים נהגו לפסוק כהר"ף ז"ל כשאין התוספות חולקים עליו משמע דאם התוסי' חולקים עליו פוסקים כתוספות והכא הרי התוספות ורש"י והרא"ש והטור כלם סוברים דבעינן ששים רבוא וכמה גדולים אנוני עולם נוחי נפש אשר היו בארצנו ולא פקפק שום אדם מעולם וע"ז נאמר אל תסיג גבול עולם וצור ישי יצילנו משגיאות ויראנו מתורתו ונפלאות אמן. כ"מ הצעיר יום טוב צהלון.

(שו"ת מהרי"ט חלק א' סימן רנ"א ד"ה זאת ועוד.)

כל איש ישראל חייב להאמין שכל מה שבא בתורה הוא אמת גמור

ומי שכופר בשום דבר ממה שנמצא בתורה עם היותו יודע שזהו

דעת התורה נקרא כופר

בספר העיקרים זאת ראשון פרק ב': ומה שראוי שנאמר בזה ללמד זכות על חכמי ישראל המדברים בזה וכיצא בו הוא כי כל איש ישראל חייב להאמין שכל מה שבא בתורה הוא אמת גמור ומי שכופר בשום דבר ממה שנמצא בתורה עם היותו יודע שזהו דעת התורה נקרא כופר, כמו שאמרו רז"ל בפ' חלק שכל האומר כל התורה כולה מפי הגבורה חוץ מפסוק א'

שאמרו משה מעצמו עליו נאמר כי דבר ה' בזה, והוא בכלל האומר אין תורה מן השמים, וכו'.

מי שמוחה בעירוב נקרא צדוקי

(ווען איינער איז מוחה בעירוב הייסט ער א צדוקי):

(א) ראה נימוקי או"ח סי' שצ"ד. (ב) חת"ס מ"ס שבת דף י"ד. (ג) שער המצות להאר"י ז"ל פ' בשלח דרוש ג'. (ד) שער הכוונות - ענין רחיצת פניו ידיו ורגליו בד"ה ענין העירוב. (ה) וזה לשון התשב"ץ ז"ל: ומי שלבו נוקפו בזה, הדיטות גמורה היא, או מינות נזרקה בו, וזכות גדולה היא למתקן. (תשב"ץ ח"ב סימן ל"ז). הרי אנו רואים שהמתנגד לעירוב, במקום שיקראו לו הרב או הרבי: מקבל מהתשב"ץ שם הכבוד: 1. או שהם הדיטות גמורה הוא. 2. או מינות נזרקה בו.

שאלה? מהו הגדר של צדוקי? האם מותר לקרוא אותו על

שמו כמו ר'.... שליט"א? **תשובה:** זהו לשון הרמב"ן (ויקרא ג'

ט): והוצרכתי להאריך בזה, **לסתום פיהם של צדוקים ימחה שמו,** עכ"ל. הרי אנו רואים מפורש ברמב"ן **שכשמזכירים**

שמו של צדוקי צריך לומר ימחה שמו.

שאלה? האם מותר לקרוא לאפיקורס בשמו ר'... שליט"א?

תשובה: ראה ילקוט שמעוני (פרשת חקת רמז תשס"ד): ימחה

שמו של אפיקורסים שהן אומרים אין תחיית המתים, עכ"ל.

הרי אנו רואים כשמזכירים שמו של אפיקורס צריך לומר

ימח שמו.

די גרויסע טיטלען וואס דער הייליגער רא"ש ז"ל גיט

אויף די מתנגדים לעירוב:

1. שוטה. 2. חסר-מוח. 3. חסר דעת. 4. משוגע. 5. היו ממיתין אותו

בדין זקן ממרא. 6. זקן ממרא. 7. נידוי. 8. 9. לבער עושה הרעה

מקרבנו. 10. וירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל. 11. שלא יבא כל

שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו ע"ה.

הרא"ש: אזהרת רבינו הרא"ש נגד מנגד לעירוב

בתשובות הרא"ש (ככל ח"א אות ח' וט') מובא שרב אחד התנגד לתקוני

המבואות בעירו, והתמרמר הרא"ש מאוד על זה עד שהחלימו ונידו, וז"ל

שם: **תשובה.** על שלא רצה לשוב מאולתו מענין העירוב, "...אתה רבי יעקב

ברבי משה דבאלינטיא, כבר כתבתי לך על ענין העירוב שנהגו בכל גליות

ישראל להתיר מבואותיהם המפולשין בין הגוים, בצורת פתח, ואתה אסרת

אותו לקהל פריישי, וכתבת לי ראיותיך, ואני הודעתך שאין בהם ממש.

והזהרתך שתחזור בך ותאמר לקהל, שיתקנו מבואותיהם כאשר הורגלו על

פי גדוליהם. והנה הוגד לי שאתה עומד במרדך ואתה מכשיל את הרבים

בחלול שבת.

לכן אני גוזר עליך, אחר שינתן לך כתב זה בעדים, שתתקן המבואות

המפולשין של גוים לרשות הרבים בצורת פתח, תוך שבועיים אחר שתראה

כתב זה.

ואם לא תתקן המבואות כאשר כתבתי, אני מנדה אותך. ואם היית בימי

הסנהדרין, היו ממיתין אותך, כי אתה בא לעקור תלמוד ששידור רב אשי,

ולחלוק כל כל הגדולים שהיו עד היום הזה אותם שמתו ז"ל ואת אשר חיים

עד הנה. לכן חזור בך ואל תטוש תורת משה רבינו ע"ה..."

"הכתב ששלחתי לאותו חסר מח... ואם לא יחזור בו אני מתרה בך ואת כל

הקהל, שיהגו בי נידוי באותו המשוגע יעקב בר משה, וירחיקוהו ויבדילוהו

מעדת ישראל.

כל דבר זה צריך חיזוק שלא יבוא כל שוטה חסר דעת לבטל תורת משה רבינו

עליו השלום. ואם יעמוד במרדו ולא ינהג דין מנוחה בעצמו, אני גוזר עליו

במצות אדונינו המלך ירום הודו, שיתן אלף זוז למושל העיר. ואני גוזר עליך

ר"י שתמסור כתבי זה למושל העיר, שיגבה ממנו קנס הנזכר. ואם כל זה לא

יועיל, גוזרני עליך שתודיעני הכל. **מצוה לנדונו בכל הקהלות ספרד, וגם**

ידונו אותן למות כדין זקן ממרא, כי אנו חייבין למסור נפשתינו על תורת

האלקים ולבער עושה הרעה מקרבנו ואתה שלום..." נאום אשר בן ה"ר

ונראה מכאן, שאלמלא טרדת הגירסא, דרך ת"ח הוא לתקן, ומי שלבו נוקפו

בזה, הדיוטות גמורה היא, או מינות נזרקה בו, וזכות גדולה היא למתקן.

ובפ"ק דביצה (טו): אמרינן התם (תחלת הוראה דהאי צורבא מרבנן

לקלקולא, בשלמא לקולא קאמר, היינו קלקולא. אלא אי אמרת לחומרא,

מאי קלקולא איכא? כיון דמקלקלי בה רבים היינו קלקולא. ופרש"י ששוכחין

ומטלטלין בלא עירוב, דמאן דאורי לאיסורא, הוא הוראה לקלקולא, משום

דמקלקלי בה רבים ובאים לטלטל בלא עירוב. (תשב"ץ בתשובותיו ח"ב סי'

ל"ז).

עתידים ליתן את הדין: הגה"ק בעל אבני נזר מסאבאטשוב ז"ע:

"והמתעקש בזה ומונע מלהעמיד העירובין, הוא מחטיא את

הרבים ועתיד ליתן את הדין, ושמוח לבי שלמעשה לא מלאה

לכם של המתעקשים מלהפריע את המעמידים העירובין

ממעשיהם" (שו"ת אבני נזר אורח חיים סימן רס"ו).

לכבוד וועד הבית דין של מחזיקי הדת שליט"א:

רבינו הקדוש מסאטמאר שוכב בתחום העירוב, מפני שיש עירוב

בכל קרית יואל כולל הבית החיים, ולפי זה אף שלא הסכים

בשנים קדמוניות להעירוב, אבל בשנים האחרונות הסכים לזה,

ועשה עירוב בשנת תשל"ח, ואף נתן ממון כידוע, ובעולם העליון

הוא מסכים לזה, ובא בכל השנים ביומא דהילולא עם העירוב.

זה לשון רבינו מסאטמאר: אין כאן ב"ד קבוע לדון ולהורות.

הרבה אנשים נכשלו בחילול שבת אחר שהלכו למלוח מלכה,

ונתנו מעות וקבלו רעסיט ושכחו אותו במלבושי שבת, ואחר כך

בשבת הבאה מצאו אותו בביהמ"ד בכיס שלהם, ולפי זה יש

למנוע לילך למלוח מלכה, או ילכו במלבושי חול, וצריכין לשאול

לרבנים השאלה הזו.

הנה הגה"ק ר' מנחם מענדל מרימנאב ז"ע, מובא בספר ילקוט

מנחם בתקנות שלו: שביטל לעשות הקפות בליל שבת שמיני

עצרת מפני חילול שבת, ובשנה הבאה יהיה א"ה שבת שמיני

עצרת, ולפי זה אוסרי העירוב בודאי צריכין לבטל ההקפות, מפני

שיהי' ילדים שילכו הביתה אחר ההקפות עם הספר תורה שלהם.

ז"ל המטה אפרים סימן תרנ"א סקט"ו: אם הוא בעיר שאינה

מתוקנת בעירובין אסור להוציא הלולב ביום טוב ברשות הרבים

לצורך הנענועין, כיון שכבר יצא ידי חובתו מן התורה, ולצורך

דרבנן אסור להוציא, מיהו ברשות הרבים דידן כיון שנחשב

ככרמלית, יש להקל בענין זה, עכ"ל, ולפי זה עיר צריך שיהיה לו

עירוב.

* * *

השמטה לעירות דבש:

המזכה את הרבים הוא היחפן הכי הגדול בשמים

ראה מה שכתב בספר הקדוש ישמח משה עה"ת בהקדמה בקונטרס

תהלה למשה דף י"א ע"ב וז"ל: **כמה הפליגו שם כמה גדולים זכות**

הצדיקים שמחזירים רשעים בתשובה. וכן שמעתי מאדמו"ח ז"ל אשר

סיפר לו מוול"ה איך שפעם אחת נפגשו בעולם העליון רש"י ז"ל עם

הרב הקדוש ר' איציקל מדראהאביטש ושאל רש"י ז"ל לרי איציקל

איזה זכות המצוה יש לו לבנו הרב הקדוש ר' מיכל המגיד מישריב

מזלאטשוב מה ששומע שמרעישין בכל העולמות עם בנו הרב הנ"ל.

והשיב לו ר' איציקל הנ"ל איך שלומד תורה לשמה, ולא נתקררה דעתו

של רש"י ז"ל, ואמר לו עוד, שכנו הרבה לסנף את עצמו בתעניתים

וסיגופים, וכן בזה לא נתקררה דעתו של רש"י ז"ל, ואמר לו עוד אשר

הרבה בגמילות חסדים וצדקה, ופיזר נתן לאכיונים, וכדומה, ועוד לא

נתקררה דעתו. שוב אמר לו שרבים השיב מעון ועשה הרבה בעלי

תשובה בעולם ובה נחה ושקפה דעתו של רש"י ז"ל ונחה דעתו

הקדושה מה שמרעישים אתו כל הפמליא של מעלה ע"כ. מוכן כי

מעשה כזאת לא יוכל לספר אשר עיני בשר לו, ואך לאדם אשר עיניו

משופטמות בעולמות עליונים שומע ורואה מה שלא ישמע לזולתו, יוכל

לספר כזאת.

פאר די וואס זענען מוחה צו מאכן אן עירוב זענען מיר דא מעתיק
דעם לשון פון הייליגן שו"ת הרא"ש ז"ל (כלל כ"א און כ"ב) וואס ער
איז געווען דער פוסק פון כל חכמי אשכנז, און זיין פסק איז אנגענומען
להלכה פון אלע פוסקים ראשונים ואחרונים.

שו"ת רבינו אשר כלל עשרים ואחד

תשובה על שלא רצה לשוב מאולתו מענין העירוב. אחת רבי יעקב
ברבי משה דבאלניסיה כבר כתבתי לך על ענין העירוב שנהגו
בכל גליות ישראל להחיר מבואותיהם המפולשין בין הכותים בצורת פתח
ואחת חסרת אותו לקהל פריריש וכתבת לי ראיותיך ואני הודעתך שאין
בהם ממש. והזהרתך שתחזור בך ותאמר לקהל שיתקנו מבואותיהם כאשר
הורגלו עפ"י גדוליהם והנה הוגד לי שאהה עומד במרדך ואחת מכשיל את
הרבים בחלול שבת לכן אני גוזר עליך אחר שינתן לך כתב זה בעדים שתתקן
המבואות המפולשין לרשות הרבים של כותים בצורת פתח חוץ שבוטים אחר
שתראה כתב זה ואם לא תתקן המבואות כאשר כתבתי אני מנדה אותך.
ואם היית צימי הסנהדרין היו ממייתין אותך כי אתה בא לעקור תלמוד

ספידר רב אשי ולחלוק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה. אחת שמחו
ז"ל ואח אחר כמה חיים עד הנה לכן חזר בך ואל תעוש חורת משה רבינו
ע"ה. נאם אשר בן הר"ר יחיאל ז"ל:

מה שכתבת במבואות הפתוחין אלו לאלו אם צריכין לכלן לורת פתח
משום דאף ללשון שפרש"י ז"ל בשם רבו הזקן שצריך לורת פתח
חורתו כמפולש ולריך לורת פתח בעקמימותו דהיינו דוקא בשעקמימות
נוטה לרשות הרבים אבל באלו המבואות הקטנים הפתוחים זה לזה ואין
העקום של אחד מהם נוטה לרשות הרבים של העיר ממש אין צריך שום
תיקון בעקמימותן אלא דוקא באותן החילונות ממש שעקמימותן נוטה לר"ה
הוי יודע כיון שפתיחת המבוי החילון לרשות הרבים הרי אותו מבוי שפתוח
אליו בעקמימותו תשוב כפתוח לרשות הרבים וכן מבוי הפתוח לאותו מבוי
וכן כלן אין חילוק:

שלומך יהי נלח החכם רבי יעקב ס"ט בר יצחק ע"ע. הכתב ששלחתי
לאותו חסר מוח ואחת ואחר תנוס לו ואם לא יחזור בו אני
מתרה בך ואת כל הקהל שינהגו בו נידוי באותו המשוגע יעקב בר משה
וירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל כל דבר זה צריך חיזוק שלא יבא כל
שועה חסר דעת לבטל תורת מרע"ה ואם יעמוד במרדו ולא ינהוג דין
מנודה בעלמנו אני גוזר עליו במלות אדונינו המלך יר"ה שיתן חלף זוז למושל
העיר ואני גוזר עליך ר"י שתמסור כתבי זה למושל העיר שיגבה ממנו קנס
הזכר ואם כל זה לא יועיל גוזרני עליך שתודיעני הכל ומלוא לגדותו בכל
הקהלות ספרד וגם ידונו אותו למות בדין זקן ממנה כי אנו חייבין למסור
נפשותינו על תורת האלקים ולבער עושה הרעה מקרבנו ואחת שלום
וכ"א ל"ט כנפש ד"ש וטובתך אשר בן הר"ר יחיאל ז"ל:

עשרים ואחד

תשובה על שלא רצה לשוב מחולתו מענין העירוב. אחת רבי יעקב דברי תנאי דבאליגסויא כבר כתבתי לך על ענין העירוב שנגזר בכל גלויות ישראל להחזיר מבואותיהם המפולשין בין הכוחים בלורת פתח ואחיה אסרת אותו לקבל פרייתם וכתבת לי דלחיותיך ולאי סודעתיקי שאין בהם ממש. והסודתיקי שתחזור בך ותאמר לקבל שיחיקנו מבואותיהם כחשך סודגלו עפ"י גדוליהם וסגה סודג לי שחשך עומד במדריך ולאחיה מכשיל את הדברים בחלול שבת לכן איני גוזר עליך אחר שינתן לך כתב זה בעדים שתסתקן המבואות המפולשין לרשות הרבים של כוחים בלורת פתח חוץ שבעים אחר שתראה כתב זה ולא לא תסתקן המבואות כחשך ככתבתי לך מנחה לוחך. ולאם היית בימי הפסחא דריין היו ממתין לוחך כי אחיה בל לעקוד תלמוד

שפיר רב אפי' ולחוק על כל הגדולים שסיו עד סיוס סה. לוחס שמתו זיל ולא חשך המה מייס עד הנה לכן חוזר בך ולא תפוש חורת משה רבינו ע"ה. נחא אשר בן ס"ר יחיאל ז"ל:

מה שכתבת במבואות הפסוחין אלו לאלו אם לריכין לכלן לורת פתח משום דאף ללשון שפתי"י זיל בשם רבו סוקן שלריך לורת פתח חורתו כמפולש ולריך לורת פתח בעקמימותו דהיינו דוקא כשהעקמימות נופת לרשות הרבים אבל באלו המבואות הקטנים הפסוחים זה לזה ואין העקום של אחד מהם נופת לרשות הרבים של העיר ממש אין לריך שום חיקון בעקמימותו אלא דוקא בלוחין המיוגות ממש שעקמימותו נופת לר"ה סיו יודע כיון שפתיחת המבוי המיוגן לרשות הרבים הרי לוחו מבוי שפסוח אליו בעקמימותו תפוש כפסוח לרשות הרבים וכן מבוי הפסוח ללוחו מבוי וכן כלן אין חילוק:

שלומך

ישי גחם החכם רבי יעקב ס"ט בר יצחק ע"ע. הכתב ששלחת ללוחי חסר מוח ולאחיה ואחר תפוש לו ואם לא יחזור בו איני מתרה בך ולא כל הקבל שינגבו בו נידוי בלוחי המשוגע יעקב בר משה וירחיקו ויבדילו וימנעו ישראל כל דבר זה לריך חיוק שלא יבא כל שופע חסר דעת לבטל חורת מרע"ה ואם יעמוד במרדו ולא ינכסג דין מגודה בעלמנו איני גוזר עליו במלות אדונינו המלך ר"ה שיתן אלקי זוז למושל העיר ואני גוזר עליך ר"י שתמסור כתבי זה למושל העיר שיגבה ממנו קנס הנכסר ולאם כל זה לא יועיל גוזרני עליך שתודיעני הכל ומערה לדודו בכל הקהלות שפרד וגם ידונו לוחי למות בדין זקן ממרה כי אנו חייבין למסור נפשותינו על חורת האלקים ולבער שופע הרעה מקרבנו ולאחיה שלום וכ"ל ל"ס כנפש ד"ס וטובתך אשר בן ס"ר יחיאל ז"ל:

דער רא"ש מיטן תשב"ץ שרייבן אויף די מתנגדים לעירוב:

תשב"ץ (ח"ב סימן ל"ז):
 המותנגד לעירוב:
 א. הדינפות גמורה הוא.
 ב. או מופת נזרקה בו.

- רא"ש** (שו"ת הרא"ש כלל כ"א):
- א. אולת.
 - ב. עומד במרדו.
 - ג. מבשיל את הרבים בחילול שבת.
 - ד. אני מנדה אותך.
 - ה. בימי הפסהדיין היו ממתין אותך.
 - ו. עוקר תלמוד שפיר רב אשי.
 - ז. חולק על כל הגדולים שהיו עד היום הזה, אותם שמתו ז"ל ואת אשר המה חיים עד הנה.
 - ח. חוזר בך.
 - ט. אל תפוש חורת משה רבינו ע"ה.
 - י. חסר מזה.
 - יא. אני מתרה שינהנו בו נידוי.
 - יב. משוגע.
 - יג. ירחיקוהו ויבדילוהו מעדת ישראל.
 - יד. כל דבר זה צריך חיוק.
 - טו. שופתי.
 - טז. חסר דעת.
 - יז. מבטל חורת משה רבינו ע"ה.
 - יח. שלא יבא כל שופע חסר דעת לבטל חורת משה רבינו ע"ה.
 - יט. יתן אלקי זוז למושל העיר.
 - כ. המושל יגבה ממנו קנס הנזכר.
 - כא. מצוה לנדותו בכל הקהלות.
 - כב. ידונו אותו למות בדין זקן ממרה, כי אנו חייבין למסור נפשותינו על חורת האלקים.
 - כג. לבער עושה הרעה מקרבנו.

מכתב וחזיון נורא על המצב שבדורינו, ומה שצריכים לעשות תיכף ומיד, שיקרב לנו השם משיחו התמים בב"א

ב"ה, יום ב' לסדר ונגררה נחלת מנחלת אבותינו, א"ך תמוח תשס"ג לפ"ק לכבוד הבריד החשוב, "בי"ד מיוחד לעניני חיוק הדת, כפרט לחוק תקנת שלמה המלך עליו השלום!

ראיתי הגיליון שלכם, וממש הנהייתי מזה מאוד מאוד, הייתי כימים האחרונים שכור ורצון עד למאוד, ממש בכחינת "לא אכלת ולא שתיתי לא שנתי במטה וכו'", בלי נחמא ממש.

כלפי מה הדברים אמורים!!! אני לא סחיד סאטמאר וגם לא ווינץ פלוט ואלו עברו וכו', רק יהודי חסידי ומאוד, ובפרט ונתחבתי על הדרך הישן שרובנו בו אכותינו מעולם, הכל הכל על דרך הישן, כלבוש, כבשורת, בהשקפה, בחסידות וכו' וכו', ואבי זצ"ל נבגי"מ נתן בנו חינוך עז לעמוד כנגד כל ההשקפות זרות הזורמים מבחוץ, נכלל כזה כל הפארטיען, ובפרט בעניני לבוש, וגם לרבות עניני אמונה על דרך ישראל סבא, אבי זצ"ל דיבר עמנו במעט בכל יום מעניני ציונות ואגודה, והיה ממוס אותם כמקצה מחמת מייאוס ממש, ולמד אותנו להתבדל מרשעים וגירוריהם, ולא להמשך אחריהם, וחיוק אותנו מאוד ללמוד תמיד כספר הקדוש "ויאל משה" ולילך בשיטתו הקדושה, על אף שלא היה כמיוחד מסידי, עם כל זה דיבר בכל פעם בשבחו, ושהוא היה הצדיק האחרון כומנינו שגילה האמת בלי שום פחד ומורא וכו', וגם צוה אותנו בצוואה שלו שהשאר ממש קודם פטירתו, שלא להתערב בשום עניני מחלוקת ופאליטיק, וכו', רק בכל ענינים לעמוד מבחוץ, ולהתפלל על כל צער ושעל שלא להבשל בעניני יהדות.

כך עבר עלי במעט עשר שנה כולם שוין לטובה, הגם שהיה לי בכל פעם נסיונות להתערב עם הפאליטיק, בפרטי פרטיות ה' שנים האחרונים שעבר מה שעבר ביסאטמאר וכו', אבל עמדותי בכל פעם מבחוץ, וככה אני מגדל בעיני בני ובנותי על דרך התורה וטערה ברוח ישראל סבא.

אבל מה אעשה בשלשה חרשים האחרונים שממש רעה אחותני, שאני רואה בכל יום ויום שהיהדות הולך מטה מטה ממש, וכבית המדרש שלנו מדברים בכל יום בפירה ומינות ממש, כמו הצדקים שהאמינו רב בתורה שכתבנו וכפרו בתורה שבעל פה, ככה גם כאן אצל בית המדרש שלנו, מדברים בכל יום רח"ל מה שמדברים, ואין פוצה פה ומצפץ, ואין לנו להשען רק על אבינו שבשמים.

ואם תשאלו מה שונה כאן מכל הפאליטיק שהיה בעבר, אגלה לכם כאן חיוק שראיתי בשבוע העבר כחזוונת דלילה כנפול תרומה על כל האנשים, ואין זה נחמא ובאבא מעשיות רק אמת לאמית.

ראיתי בספספ"ק ליקוטי עצות ערך התבודדות אות י"א, ח"ל כשהאדם מתבודד ומפרש שחתו וצערו לפני השם יתברך ומתורה ומתחרט על גודל הפגמים שפגם, אזי גם השכינה כנגדו מפרשת לפניו שיתחה וצער, כי כל פגם ופגם שפגם כנשמתו, פגם אצלה כביכול, והיא מנחמת אותו שתבקש תחבולות לתקן כל הפגמים עכ"ל.

ונתעוררתי מאוד מזה הספר הקדוש להתבדד עם השי"ת בכל יום שיחתי וצערי, כפרט מה שעובר על כלל ישראל כנשמיות ורוחניות, שלא היה עוד עת

כזאת מעת היתה ישראל לגוי, וכן ויודי ותשובה וקבלה על לעתיד וכו'.

וכן היה כזה הלילה בשבוע העבר, שהתפללתי כריגל הייתי שופך שיה על מצבי ומצב ישראל בכלל וכפרט. פתאום בא אלי הארה עצומה מן השמים ואין אני רוצה להתנאות בזה ח"ו, משום שכל יהודי יכול לזכות לזה, כמו שכתוב בספר הגיל' זה דבר פשוט מאד, אורבא בתון בעמך וכו'. הייתי מרגיש ממש כמו השכינה הקדושה בא אלי לפרש לפני כביכול שיחתי וצערי, והיתה לפני כביכול בוכית מאוד, ומאלתי אותה למה אתה בוכית כל כך? אמרה אלי כזה הלשון (בלי הוספות ונגרונ): מעת שלמה המלך עליו השלום, לא היתה לי כל כך צער כמו המון האחרון, עכשיו הזמן של "חבלי משיח ממש", וקרוי יום ד', והיה כזה השנה על פקודה גדול, שכלל ישראל יפקדו כזה השנה עם כוא משיח ד'.

וממש לא היתה (כביכול) יכולה לדבר אף דיבור אחד, רק היתה בוכה מאוד מאוד כדמעות שלישי.

אחך כך אמרה אלי כזה הלשון: מעת שמלך שלמה על ישראל, ותיקן "מצות עירובין", היה לי על ידי זה בכל פעם שמחה גדולה, וכמו שגילו חכמינו ז"ל ושם (ד'): בשעה שתיקן שלמה עירובין נט"י ועירובין יצתה בת קול ואמרה בני אם חכם לכך ישמח לבי גם אני, חכם בני ושמח לבי ואשיבה חודפי דבר. וזה כל ההתקנות שלי בזמן הגלות שמקימת אותי בגלותי ומשמחת ומנחמת אותי, רק מצות עירובין ונטילת ידים, שעל ידי שני המצות האלו יש לי קיום בגלותי הקשה. על אף שעובר אלי מיום שחרב בית המקדש, ימים קשים ומרים מאוד, אבל כל זמן שמקיימים ישראל שני המצות האלו נט"י ועירובין יש לי חיות וקיום.

ובין שהיתה עכשיו עת פקודה לישראל, נשאלתי בשמים "איזה וכותים מיוחדים יש עכשיו לישראל לפקוד אותם", ועניתי להכ"ד: של מעלה כזה: שני מצות יש לישראל שנותנים לי שמחה וחיות וקיום בזמן הגלות, והם נטילת ידים ועירובין, ישראל עם קדוש מקיימים כבר מצות "נטילת ידים" בהידור רב, וזה נתנת לי חיות מאוד מאוד בזמן הגלות הקשה, אבל המצוה השניה של "מצות עירובין", יש מקומות בין ישראל שאין להם עירוב, ונבשלים כחילול שבת רח"ל כיוודים ובלא ידעים, אף שכאמת יש מקומות הרבה בישראל שיש להם עירוב ומקיים מצות עירובין בהידור רב, וזה היא כאמת כל החיות של בזמן הגלות על ידי ישראל עם קדוש מקיימים מצות נט"י ועירובין בהידור רב, אבל יש מקום אחד בישראל שדרים הרבה יהודים קדושים, ומקיים כל המצות בהידור רב, ומה גם שיש לי מזה חיות רבה עד למאוד, משום שמקיימים כל המצות כלי שום פשרות ורוחות חרשות, רק הכל כדרך הישן שהלכו אבותיהם מעולם, וכפרט שמתבדלים מן הערב רב ומכל הבתות החדשות וכו', וחסרון היחיד שיש להם הוא שאין להם עירוב ואין מקיימים מצות עירוב בדבועי, ונבשלים כחילול שבת רח"ל.

ככה המשיכה ואמרה: אמרתי להכ"ד של מעלה, יש לי צעה לזה, הקב"ה יערה רוח ממרום על כל יושבי המקום ההוא וכפרט על זקני הצדיקים הרבנים שבמקום ההוא, שיתעוררו לתקן עירובין במקום ההוא, ועל ידי שיתקנו עירובין עירובין במקום ההוא, על ידי זה יהיה לי חיות וקיום גדול מאוד מאוד, ושמחה ותענוג עד אין קץ, ועל ידי זה יהיה לכלל ישראל זכות מיוחד שיפקרו עכשיו כביאת

משיח צדקינו בב"א, עד כדי כך, שהיו כבחינת "כולם זכאים".

ענתה ואמרה לי יותר: אבל מה נעשה; תיכף ומיד העיר ד' רוח ממרום בהתעוררות גדול עד למאוד, וכיותר זכו לזה ההתעוררות שני צדיקים וגדולים זקנים ששמשו גדול צרכן, והשתדלו לזה בהשתדלות גדולה עד למאוד, לתקן תיקוני עירובין במקום ההוא, ועשו כל מה שיכולתם במסירת נפש ממש עד כדי הכאה, וככה המשיבו הרבה יהודים לכות גם כן ככות הגדול הזה שיביא משיח תיכף ומיד.

אבל..... אבל..... (כדמעות שלישי מאוד וכפנים עצובות כביכול)..... לא יכלה להמשיכה לדבר..... אבל התחזקה תיכף ומיד כביכול, ואמרה לי כדמעות שלישי שכן ענינה, אבל..... אבל..... מה אעשה שהסטרא אחרא התגברה בהתגברות גדול מאוד, מכיון שידע הבעל דבר שבא יומו, מה עשה, הלך אצל הערב רב מעבדי הגאולה... ופעל אצלם שיעשו כל מה שיכולתם להפריע התיקוני עירובין שעשו שני הצדיקים הזקנים הנ"ל, ומה עשו הערב רב, הלכו אצל כל הרבנים שבמקום ההוא ושכגלילות ההוא, ושיחרו אותם כממון, ופעלו אצלם שיעמודו מנגד כל עניני תיקוני עירובין שככל העולם כולו רח"ל, לא די שיפריעו וימחאו לקיים מצות עירובין כתיקונה במקום ההוא ועל ידי זה יבוא משיח צדקינו בקרוב ממש, רק שיעמודו מנגד כל עניני תיקוני עירובין שככל העולם.

ואח"כ הלך השטן, הוא המסית הוא המקשר, להסית לפני אבינו שבשמים, ראה מה עשו בניך, שלא די שפרעו והשכיתו שלא יהיה לך נחת וקיום ושמחה ותענוג מקיום מצות עירובין במקום ההוא, רק שבופרים רח"ל כמצות עירובין כולו, ועוקרים מסכת עירובין מן השי"ס רח"ל, וכו' וכו'.

וככה היתה בוכית מאוד מאוד, שלקחו ממנה כל השמחה והחיות, ולא די כזה רק שככל יום ויום גחלים ממנה החיות שלה, בכל יום על ידי ביטול מצות תיקוני עירובין שבמקום אחר רח"ל, יום אחד כנגד העירוב שבירושלים עיר הקדוש, יום אחר מן העירוב שבמקום אחר, וככה רוצים לטרוף ממני כל השמחה והחיות שלי.

עניתי לה כזה הלשון: היא שמך הגדול מכורך לעולם ולעולמי עולמים, הכשתת ואמרת שאין שמך הגדול יתקדש, עד שימחה וזרעו של עמלק; ומה שאני מבין הוא שזה ערב רב שהם מזרע עמלק רבוב, ורוצים שיהיה להם שליטה על כל העולם כולו, מפני שהם יודעים שבאותו יום שיתגלה כבוד מלכותך עלינו, יכוטל כל המלכות שלהם וכל הפראפעאנדיע שלהם, וכל המלכות שלהם כרגע יאכדו, ומכיון שהם יודעים זאת, ממילא הם עושים כל מה שיכולים שמיש צדקינו לא יבוא רחמנא ליצלן; על כן אני מבין שעכשיו הזמן שלהם עמהם כבלליות עם כל הרשעות שלהם, לא רק כפרטיות כמצות עירובין, כמו שצוה אותנו השם בתורתו הקדושה "תמחה את זכר עמלק מעמך כל מה שיכולתו ללחום עמהם, למחות כל רשעותם מתחת השמים, ודין קדימה אתן ל"מצות תיקוני עירובין", מפני שרק מזה יש לך חיות וקיום ותענוג ונחת ושמחה בזמן הגלות הקשה, אבל כמו כן אלחום עמהם כעזרתך הקדושה וככות "שלמה המלך עליו השלום" שתיקן מצות

עירובין, למחות שםם כלל מתחת השמים; ואקוה שעל ידי זה יחזור לך השמחה והתענוג כמלואו, ועל ידי זה ישלח לנו השם משיחו התמים בב"א.

ענתה ואמרה אלי כזה הלשון: בני החייתני החייתני, ומתנה זה אתן לך שכבר זה, שאעבר כך נשמת "שלמה המלך", שרק על ידי תצליח המלחמה עם הערב רב ורע עמלק, שהוא היה גם כן מלך על על כל העולם, על עליונים ותחתונים, וכששלמה המלך עליו השלום ילחום עמהם, אזי ילחום עמהם בתקופה קצרה מאוד, ולא ימשוך הרבה זמן, שתיכף ומיד כומן קצר יבוא גם כן משיח בן יוסף, והוא יגמור עמהם המלחמה, ואחר כך יבוא אליהו מלאך הברית לתקוע כשופר גדול ולבשר בשורות טובות על כוא משיח ה' בב"א.

עד כן החיוק שלי כחזוונת דלילה כנפול תרדימה על כל האנשים; כבוקר קדם תפלת שחרית נפל אלי הארה עצומה מאוד מן השמים, והכנתי שוה מן הסתם נשמת שלמה המלך עליו השלום שנשעבר כי, ואני צריך תיכף ומיד להתחיל המלחמה עם זרע עמלקים הערב רב שבדורינו; וכך הולך כי מחשבה אחר מחשבה, עד שפכתאום ראיתי בבית המדרש הגליון שלכם "מחזיקי הדת", והצצתי בו, ונעשיתי מלא שמחה, עד ששצתי נדר על אתר, שאעשה כל ההשתדלות כמסירת נפש ממש ללחום עם כל הערב רב שבדורינו, מפני שזה לא סתם פאליטיק שאבי זצ"ל צוה עלי שלא להתערב כזה, רק שכזה תלוי כל הגאולה של כלל ישראל, ואסור להסית דעת אפילו רגע אחת מזו המלחמה; וכיון שראיתי הגליון שלכם ואני רואה ומכין שמן הסתם היה לכם גם כן כמו זו החיוק, ובפרט הגליון שלכם "מחזיקי הדת על תיקון עירובין", שזה מורה שלמה המלך עליו השלום עוד חי וקיים, שזה מורה על נשמתו, ואני חושב שמן הסתם היה לכם גם כן חזיונות כאלו, ונשמת שלמה המלך עליו השלום נתעבר גם כן בכס; וכין שיש לנו נשמה אחת, כחגור ערב רב הכוחות שלנו ללחום עם כל שבדורינו, לכטל כל התחבולות שלהם, כפרטי פרטיות כעניני מצות "תיקוני עירובין" של כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, להקים עירובין בישראל אפילו במקום שרק יהודי אחד גר בו, כל שכן בערים הגדולים של אמעריקא, וכפרטי פרטיות "במקום ההוא" הנקרא כרוקלין ניו יארק יע"א, נשתדל ביחד בכל עוז שיהיה לא רק עירוב אחד במקום ההוא, רק אפילו מאה ואלף עירובין, מפני שזה הוא התענוג היחידי של השכינה הקדושה כומן הזה בזמן גלותו, וזה הוא התקוה היחידי והעצה היחידי ללחום על ידי עם ורע עמלק, עד שימחו לגמרי מן העולם, בב"א. על כן באקש שכמו מאוד לפרסטו כרכים ולהפיצו בישראל, ואקוה שזה יעזור לעשות תיקון גדול להכרית זרעו של עמלק, וח"ו שלא נתעצל כזה, כיים שכתוב בתורה (שמות יז), והיה כאשר ידע משה דוד וגבר ישראל ובאשר יניח ידו וגבר עמלק, וידי משה ככדים ויקחו אבן וישמו תחתיו וישב עליה וארחו חזרו תמכו כידיו מזה אחד ומזה אחד יודי ידיו אמונה עד כא תחשב. ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי שם, ויאמר ד' אל משה כתוב זאת זכרון כספר ושים באזני יהושע כי מחה אמהה את זכר עמלק מתחת השמים, ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה נסי, ויאמר כי יד על כס יק מלחמה לך, בעמלק מדר דר, משה ש - מאנסי ניו יארק